

PROTECȚIA REFUGIAȚILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA: REGLEMENTARE, INSTITUȚII NAȚIONALE ȘI ORGANIZAȚII LOCALE¹

REFUGEE PROTECTION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: REGULATIONS, NATIONAL INSTITUTIONS AND LOCAL ORGANIZATIONS

SPRINCEAN Serghei

Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al USM
doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar
ORCID: 0000-0002-7411-9958
E-mail: sprinceans@yahoo.com

GRIGORIU Inga

Școala doctorală Științe Sociale, USM, doctorandă
ORCID: 0009-0006-7289-8624
E-mail: inga.grigoriu@da.md

GUIGOV Alexandru

Consilier juridic, Centrul de Drept al Avocaților (CDA)
ORCID: 0009-0001-6632-8864
E-mail: alexguigov@gmail.com

***Abstract.** The national regulatory framework as well the national institutions dealing with management of the refugee phenomenon in the Republic of Moldova are analyzed in the article, assessing their compatibility with international and European standards. The research explores opportunities for strengthening and harmonizing national legislation, emphasizing Moldova's alignment with the European asylum system to enhance refugee protection conditions. The investigation is conducted within the framework of the project "Camps and Camp-Like Settings in Urban Environments: Bridging Humanitarian and Development Activities", supported by the Swiss Network for International Studies (SNIS).*

***Keywords:** migration, refugees, asylum, legal protection, human rights, safety, security, integration*

---

¹ Articolul este elaborat în cadrul subprogramului de cercetare: 01.05.01 „Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană: abordări juridice, politologice și sociologice” și în cadrul proiectului „Camps and Camp-Like Settings in Urban Environments: Bridging Humanitarian and Development Activities”, finanțat de SNIS.

Introducere

Republica Moldova este situată la granița Uniunii Europene pe de o parte și la hotar cu o agresiune militară a Federației Ruse în Ucraina, pe de altă parte [1, p. 44; 2, p. 107]. Prin urmare, ne confruntăm cu provocări specifice privind gestionarea fluxului de refugiați, cât și alinierea la standardele internaționale în același timp, în conformitate cu Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951 și Protocolul adițional din 1967 încheiat la New York, pe care statul nostru le-a ratificat în anul 2001. Astfel, Republica Moldova s-a angajat să ofere protecție celor care fug de persecuție, iar legislația națională reflectă aceste angajamente, fiind influențată pe parcurs de procesul de integrare europeană [3; 4, p. 8].

În Republica Moldova, de asemenea, fiecare instituție în mod individual sau colectiv, contribuie la elaborarea și aplicarea unor soluții durabile pentru integrarea refugiaților [5], prin asigurarea accesului acestora la educație, locuri de muncă, servicii medicale și locuințe. În acest context, colaborarea dintre guvern, organismele internaționale, ONG-uri și autoritățile locale este esențială pentru crearea unui sistem de protecție eficient și sustenabil, capabil să răspundă atât provocărilor imediate, cât și celor pe termen lung [6, p. 8; 7, p. 189].

Metodologia aplicată

În cercetare se utilizează metoda analitică pentru examinarea legislației naționale a Republicii Moldova, pentru a se identifica principalele norme naționale care pot fi aplicabile în domeniul protecției refugiaților [8, p. 32; 9, p. 257]. Articolul analizează principalele instituții și mecanisme din Republica Moldova, structura acestora și atribuțiile autorităților implicate în protecția refugiaților [10, p. 39; 11, p. 9]. Metoda documentară este utilizată pentru colectarea și interpretarea actelor normative, hotărârilor de guvern și altor documente juridice relevante [12, p. 33; 13, p. 54]. Metoda prospectivă examinează mecanismele de sprijin ale refugiaților existente în Republica Moldova, inclusiv parteneriatele create dintre instituțiile societății civile și cele ale autorităților aparținând puterii locale și centrale cu diverse organizații internaționale și ONG-uri internaționale specializate în domeniul sprijinirii migranților și refugiaților [14, p. 354; 15, p. 511]. De asemenea, a fost utilizată metoda analizei comparative care permite evaluarea gradului de compatibilizare, prin prisma diferențelor și asemănărilor dintre cadrul legislativ al Republicii Moldova și cel al Uniunii Europene, pentru o mai clară concepere a perspectivelor de apropiere a Republicii Moldova de UE și integrare europeană armonioasă a Republicii Moldova, atât instituțională, cât și funcțională [16, p. 30; 17, p. 72].

Rezultatele investigației

Cadrul normativ al Republicii Moldova este aliniat, în mare parte, la standardele internaționale și europene. Ratificarea principalelor convenții ONU și transpunerea directivelor UE au permis dezvoltarea unui sistem de protecție coerent. Conform

studiului ”Capacitatea sistemului național de azil în Republica Moldova” [4, p. 8], realizat în cadrul proiectului Consiliului Europei, în comparație cu legislația altor state post-sovietice, cadrul normativ național în domeniu este unul dintre cele mai avansate [4, p. 9].

Viziunea Republicii Moldova privind integrarea sa în spațiul comunitar reprezintă un domeniu de interes național soldat cu Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, menit să sprijine statul nostru în realizarea reformelor necesare care să corespundă creșterii nivelului de dezvoltare umană [18, p. 49; 19, p. 245]. Conform Inspectoratului General de Migrație (IGM), ”dezvoltarea sistemului de management integrat al migrației în Republica Moldova a primit un impuls puternic începând cu anul 2007, ca urmare a procesului de integrare europeană” [20, p. 1].

Perspectivile de aderare a Republicii Moldova la UE sunt reflectate și determinate de Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele – membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea Nr. 112 din 02-07-2014 [20]. Inclusiv de Prevederile titlului III al AA „Libertate, securitate și justiție” subcapitolul „Cooperarea în domeniul migrației, al azilului și al gestionării frontierelor” (art. 14) [20, p. 3]

Agenda de Asociere 2021-2027 reglementează acțiunile Republicii Moldova în raport cu UE are stabilit un cadru juridic robust pentru protecția refugiaților ce le asigură respectarea drepturilor acestora printr-o serie de directive și regulamente. De aceste și alte acte se ghidează Republica Moldova în procesul de armonizare a legislației în contextul obținerii în anul 2022 a statutului de stat candidat la aderarea în UE [21].

La fel, și Planul de acțiuni Moldova – UE, Acordul dintre Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor și Acordul de readmisie (2007), Declarația comună privind parteneriatul de mobilitate Republica Moldova-UE (2008); Dialogul RM-UE privind liberalizarea regimului de vize (2010) [20, p. 1] reprezintă documente importante care determină parcursul RM către o integrare mai amplă în structurile internaționale specializate în domeniul protecției refugiaților.

Dimensiunea evolutivă a cadrului normativ național în materie de refugiați

În noiembrie 2004, Consiliul UE a adoptat un set de Principii de Bază, în vederea promovării unei viziuni comune europene privind integrarea imigranților în sprijinul elaborării viitoarelor politici în domeniul integrării în spațiul comunitar [22]. În anii premergători, Europa s-a confruntat cu mai multe crize și fluxuri semnificative de refugiați, care au contribuit la necesitatea unor politici mai bine coordonate privind integrarea [23, p. 83; 24, p. 346]. Astfel, contextul crizelor refugiaților înainte de 2004 sunt disoluția regimurilor comuniste din Europa de Est, războaiele din Balcani din 1991-1999 care au generat un flux masiv de refugiați către statele UE, conflictele din Caucaz, problemele migrației din Africa și Orientul Mijlociu a determinat

valuri de refugiați spre Europa [25, p. 23; 26, p. 311]. În acest context, presiunea pe statele UE a crescut enorm în perioada menționată, iar comunitatea europeană a trebuit să adopte măsuri de protecție temporară, ceea ce a condus la necesitatea unor politici clare privind securitatea, cât și integrarea persoanelor ce solicitau protecție internațională [27, p. 232; 28, p. 121]. Totodată, crearea Zonei Schengen în 1995 care a eliminat controalele la frontierele interne, a generat preocupări legate de gestionarea fluxurilor migratorii [29, p. 177; 30, p. 43]. În a. 1999, prin Programul de la Tampere s-a pus bazele unei politici comune de azil și migrație în UE, iar Directiva privind statutul refugiaților din 2003 a stabilit reguli minime pentru recunoașterea statutului de refugiat și integrarea acestora [31, p. 13].

Astfel, până în 2004, aceste crize și provocări au contribuit direct la adoptarea principiilor europene privind integrarea refugiaților, la care s-a aliniat și Republica Moldova grație vectorului său extern de dezvoltare care reprezintă integrarea în UE, dar și faptului că statul a reprezentat o zonă de tranzit către spațiul comunitar [31, p. 16]. În această perioadă, Republica Moldova a început să-și contureze o politică de migrație și azil mai clară, având în vedere atât obligațiile internaționale asumate, cât și nevoia de a răspunde provocărilor generate de fluxurile migratorii din regiune [32, p. 276; 33, p. 151]. În 2001, statul a aderat la Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților din 1951 și la Protocolul său din 1967, ceea ce a impus obligații clare în ceea ce privește protecția persoanelor care solicită azil [34]. Totodată, legislația națională a început să fie ajustată la standardele europene, fiind adoptată Legea Nr. 1286 din 25-07-2002 privind statutul refugiaților, care a stabilit cadrul normativ pentru acordarea protecției internaționale, modificată în Legea Nr. 270 din 18-12-2008 privind azilul în Republica Moldova [35].

Apropierea de Uniunea Europeană prin Acordul de Parteneriat și Cooperare (APC) semnat în 1994 și intrat în vigoare în 1998 a reprezentat un cadru esențial pentru armonizarea politicilor din RM cu acquis-ul comunitar [36, p. 221; 37, p. 106]. Pe acest fundal, autoritățile moldovene au început să elaboreze primele strategii de integrare a refugiaților, inspirate din principiile europene adoptate în 2004, punând astfel bazele unei abordări instituționale privind incluziunea socială și economică a migrantilor și refugiaților pe teritoriul național [38, p. 204; 39, p. 41].

Constituția Republicii Moldova la Art. 19 reglementează statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor, menționând că au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale, în condiții de reciprocitate sau în temeiul hotărârii instanței de judecată [40, p. 150; 41, p. 478]. Dreptul de azil al cetățenilor străini se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 72 al Constituției Republicii Moldova stabilește reglementarea legilor organice, prin urmare, a fost elaborată o incursiune asupra legilor naționale care vizează subiectul de cercetare, după cum urmează:

Legea Nr. 275 din 10-11-1994 cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova, publicată la 29-12-1994 în Monitorul Oficial Nr. 20 art. 234 reglementează noțiunile de bază privind statutul juridic, drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor străini și ale apatrizilor pe teritoriul Republicii Moldova [42].

Legea Nr. 1024 din 02-06-2000 privind cetățenia Republicii Moldova, publicată la 09-12-2005 în Monitorul Oficial Nr. Ed. specială [43].

Art. 6, alin. 3: Statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor este reglementat prin lege și prin acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 12, alin. 2, lit. c: Cetățenia Republicii Moldova poate fi dobândită prin recunoaștere de către persoanele deportate sau refugiate de pe teritoriul Republicii Moldova începând cu 28 iunie 1940, precum și de urmașii acestora.

Art. 17, alin. 1: Cetățenia Republicii Moldova poate fi acordată la cerere cetățeanului străin sau apatridului cu vârsta de peste 18 ani, care are domiciliul legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova și îndeplinește anumite condiții, inclusiv cunoașterea limbii române și surse legale de venit. Pentru apatrizi, refugiați și beneficiarii de protecție umanitară și azil politic, perioada de domiciliere necesară este de 8 ani, față de 10 ani pentru ceilalți solicitanți. De asemenea, străinului nu i-a fost anulat sau revocat dreptul de ședere, nu i-a încetat sau nu i-a fost anulat statutul de apatrid sau de refugiat.

Legea Nr. 677 din 23-11-2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților, publicată la 11-12-2001 în Monitorul Oficial Nr. 150-151 art. 1199. Art.3 al Legii stipulează faptul că Guvernul Republicii Moldova va efectua consultări cu Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ÎCNUR) în vederea adoptării unor programe de finanțare și asigurării cu suport logistic al refugiaților, inclusiv adăpost, hrană, asistență medicală și integrare socială [44].

Legea Nr. 270 din 18-12-2008 privind azilul în Republica Moldova, publicată la 13-03-2009 în Monitorul Oficial Nr. 53-54 art. 145 reprezintă o Lege fundamentală organică [45] care transpune directive esențiale ale UE în materie de azil cum ar fi: Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională; Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale; Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională.

Legea Nr. 200 din 16-07-2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova publicată la 24-09-2010 în Monitorul Oficial Nr. 179-181 art. 610 descrie condițiile

de intrare, recunoașterea sau respingerea statutului privind protecția internațională, cooperarea internațională, etc. [44].

Legea Nr. 275 din 27-12-2011 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul apatrizilor, publicată la 03-02-2012 în Monitorul Oficial Nr. 25-28 art. 83. Art. 5 al Legii reglementează instituția Ministerul Afacerilor Interne responsabilă de întocmirea actelor legislative și normative prevăzute în articolul 33 din Convenție, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene [46].

Legea Nr. 274 din 27-12-2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, publicată la 31-12-2020 în Monitorul Oficial Nr. 372-382 art. 342 reglementează procesul și modalitățile de facilitare a integrării străinilor în Republica Moldova, aplicând principiile de bază Principiile de bază prin care integrarea străinilor se realizează cu respectarea principiului nondiscriminării, al interesului superior al copilului, al egalității de tratament, evaluarea fiecărui caz în parte [5].

Legea Nr. 257 din 01-11-2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, publicată la 03-01-2014 în Monitorul Oficial Nr. 1-3 art. 02 transpune prevederile Regulamentului nr. 539/2001/CE al Consiliului din 15 martie 2001 de stabilire a listei țărilor terțe [45].

Pe parcursul ultimului deceniu, autoritățile executive ale Republicii Moldova au implementat o serie de măsuri menite să asigure conformarea la angajamentele internaționale și regionale privind migrația, azilul și integrarea străinilor [47, p. 543; 48, p. 27]. Aceste măsuri au vizat atât dezvoltarea infrastructurii necesare pentru gestionarea fluxurilor migratorii, cât și alinierea cadrului normativ la standardele europene și internaționale prin crearea și consolidarea infrastructurii privind gestionarea fluxului migratoriu [49, p. 522; 50, p. 111]. O serie de Hotărâri de Guvern au facilitat evoluția de la normele stabilite la transpunerea în practică cum ar fi:

Prin Hotărârea Nr. 493 din 07-07-2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor, publicată 22-07-2011 în Monitorul Oficial Nr. 118-121 art. 605, autoritățile au marcat o direcție în dezvoltarea capacităților instituționale pentru găzduirea și gestionarea persoanelor aflate în situații vulnerabile. Această măsură a fost necesară pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale ale refugiaților și migranților, în conformitate cu obligațiile internaționale asumate de Republica Moldova [51].

Hotărârea Nr. 553 din 12-07-2017 cu privire la instituirea centrelor de integrare pentru străini, publicată la 14-07-2017 în Monitorul Oficial Nr. 244-251 art. 637 a avut drept scop să faciliteze incluziunea străinilor în comunități prin promovarea conceptului centrelor de integrare pentru străini, având drept reper modelul mai multor state membre ale UE cum ar fi România, Portugalia, Franța, Austria etc. Crearea acestor centre a răspuns necesității de a oferi suport lingvistic, juridic, educațional și profesional migranților și refugiaților, consolidând mecanismele naționale de integrare [52].

La capitolul de coordonare a politicilor de migrație și azil și o mai bună coordonare interinstituțională, Guvernul a constituit Comisia de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului prin Hotărârea Nr. 947 din 03-10-2018, publicată la 05-10-2018 în Monitorul Oficial Nr. 377-383 art. 1005. Aceasta a avut rolul de a armoniza acțiunile autorităților responsabile, în contextul intensificării fluxurilor migratorii, dar și al apropierii Republicii Moldova de acquis-ul comunitar în materie de azil și migrațiune [53].

În continuare, Hotărârea Nr. 658 din 23-09-2022 a aprobat Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, publicată la 28-10-2022 în Monitorul Oficial Nr. 334-341 art. 797. Strategia a stabilit direcțiile prioritare privind securitatea frontierelor, gestionarea migrației și integrarea socială a străinilor, cât și necesitățile de a dezvolta mecanisme sustenabile de gestionare a migrației, ținând cont de tendințele regionale și internaționale [54].

De asemenea, Hotărârea Nr. 808 din 23-11-2022 Cu privire la aprobarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025, publicată la 19-01-2023 în Monitorul Oficial Nr. 10-12 art. 21, ce derivă din Strategia MAI, completează eforturile naționale printr-un cadru complex de măsuri menite să asigure nu doar protecția refugiaților, ci și integrarea pe termen lung a acestora în societate [55].

Un moment critic pentru Republica Moldova a reprezentat criza refugiaților generată de agresiunea militară a Federației Ruse în Ucraina. În acest context, autoritățile au adoptat măsuri excepționale pentru a asigura protecția persoanelor strămutate, inclusiv prin Hotărârea Nr. 21 din 18-01-2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, publicată la 26-01-2023 în Monitorul Oficial Nr. 21-22 art. 38. HG menționată a reglementat acordarea protecției temporare refugiaților ucraineni, demonstrând angajamentul Republicii Moldova de a respecta standardele internaționale de protecție a refugiaților și de a colabora strâns cu partenerii europeni în gestionarea crizei umanitare [56].

Pentru a îmbunătăți gestionarea fluxurilor migratorii și a implementa eficient politicile în domeniu, Guvernul a reorganizat structurile responsabile prin Hotărârea Nr. 16 din 11-01-2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrațiune, publicată la 19-01-2023 în Monitorul Oficial Nr. 10-12 art. 25, stabilind noul cadru de organizare și funcționare al Biroului pentru Migrațiune și Azil cu scopul de a eficientiza procesele administrative și de a asigura o gestionare mai eficientă a migrației în conformitate cu cerințele internaționale, dar și cu situațiile de aflax sporit de migranți [57].

Instituții naționale responsabile în protecția refugiaților

Guvernul Republicii Moldova este principalul actor instituțional în gestionarea fluxului migrațional cu responsabilitatea de a elabora și implementa politicile naționale privind migrația, azilul și integrarea persoanelor strămutate [5; 35]. Prin

intermediul ministerelor și agențiilor specializate, guvernul coordonează măsurile de protecție internațională și asistență umanitară, care să asigure accesul refugiaților la diverse servicii, precum educația, sănătatea, locuința, integrarea socio-economică, etc. Guvernul colaborează activ cu organizațiile internaționale și partenerii externi pentru a consolida capacitatea instituțională a statului în gestionarea fluxurilor de refugiați și în dezvoltarea unor soluții durabile pentru integrarea acestora în comunitățile locale [58, p. 188; 59, p. 265].

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) al Republicii Moldova poartă un rol central în procesul de gestionare a fluxului de refugiați, asigurând securitatea și ordinea publică, precum și protecția drepturilor persoanelor strămutate. Prin intermediul Inspectoratului General pentru Migrație (IGM), MAI coordonează procedurile de azil și protecție temporară, facilitează accesul refugiaților la servicii esențiale și integrarea acestora în societate. În colaborare cu organizații internaționale, precum Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), MAI consolidează capacitățile instituționale și implementează măsuri de sprijin pentru comunitățile gazdă și refugiați [34].

Inspectoratul General pentru Migrație (IGM), subordonat Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, este autoritatea centrală responsabilă de implementarea politicilor naționale în domeniile migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor [57]. IGM gestionează procedurile de acordare a protecției internaționale, eliberează permise de ședere și coordonează măsurile de integrare socială și culturală pentru străini. De asemenea, instituția monitorizează respectarea legislației privind regimul străinilor și colaborează cu organizații internaționale pentru a asigura un management eficient al proceselor migraționale.

În ceea ce privește examinarea cererilor de azil, IGM este responsabil de procesarea solicitărilor depuse de persoanele care caută protecție în Republica Moldova. Termenul standard pentru examinarea unei cereri de azil este de până la 6 luni. Dacă o decizie nu poate fi luată în acest interval, din motive independente de IGM, termenul poate fi prelungit cu câte o lună, dar nu mai mult de trei ori consecutiv. În această perioadă, solicitanții primesc un act de identitate temporar, valabil 30 de zile și reînnoit până la luarea unei decizii definitive [3, p. 30].

În contextul crizei refugiaților din Ucraina, IGM a implementat măsuri de protecție temporară pentru persoanele strămutate. Această protecție se acordă cetățenilor ucraineni cu reședința în Ucraina înainte de 24 februarie 2022, celor aflați în Republica Moldova înainte de această dată, apatrizilor și resortisanților țărilor terțe care beneficiau de protecție internațională în Ucraina și nu se pot întoarce în siguranță în țările de origine, precum și membrilor familiilor acestora. La 13 ianuarie 2025, pe teritoriul Republicii Moldova erau documentați cu permise de ședere 6.737 de cetățeni ucraineni, dintre care 2.971 aveau drept de ședere permanentă, iar 3.766 drept de ședere provizorie [3, p. 29]. În plus, numărul refugiaților ucraineni care au solicitat statut de protecție temporară a crescut semnificativ, ajungând la aproape 88.602 persoane preînregistrate și totalizând un număr de 69.432 de persoane care

au obținut documente de identitate ale beneficiarilor de protecție temporară la nivel național [3, p. 30].

IGM colaborează cu organizații internaționale, precum Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), pentru a asigura un management eficient al migrației și a facilita integrarea străinilor în comunitățile locale. Aceste eforturi includ furnizarea de asistență juridică, suport în procesul de integrare și acces la servicii esențiale pentru persoanele aflate sub protecție.

Poliția de Frontieră a Republicii Moldova deține un rol cheie în gestionarea fluxului de refugiați, asigurând securitatea și ordinea la hotarele statului. Începând cu 24 februarie 2022, odată cu escaladarea conflictului din Ucraina, Republica Moldova a înregistrat un aflus semnificativ de persoane care au traversat frontiera dinspre Ucraina. Conform datelor disponibile, peste 1,4 milioane de persoane din Ucraina au intrat în Republica Moldova, dintre care mai mult de 120.000 au rămas în țară ca refugiați [60]. Pentru a răspunde nevoilor refugiaților, Poliția de Frontieră colaborează intens cu organizații internaționale, precum UNHCR pe dimensiunea asistenței tehnice și suportului logistic, îmbunătățind capacitatea de gestionare a fluxului de persoane și asigurând servicii de calitate celor care solicită protecție internațională [61, p. 7; 62, p. 330]. De asemenea, Poliția de Frontieră cooperează cu FRONTEX, EUBAM și alte organisme internaționale pentru a asigura gestionarea eficientă a frontierelor și pentru a implementa măsuri de protecție pentru refugiați [63, p. 92; 64, p. 93].

Ministerul Muncii și Protecției Sociale are un rol esențial în sprijinirea integrării socio-economice a refugiaților în Republica Moldova. Instituția este responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor privind accesul refugiaților la servicii sociale, asistență financiară, integrarea pe piața muncii și protecția grupurilor vulnerabile [65, p. 184; 66, p. 96]. Prin programe dedicate, ministerul facilitează incluziunea refugiaților în sistemul de protecție socială al țării, asigurându-le acces la ajutoare materiale, consiliere psihosocială și măsuri de sprijin pentru angajare [4, art. 30]. De asemenea, ministerul colaborează cu organizațiile internaționale și sectorul privat pentru a dezvolta soluții sustenabile care să sprijine atât refugiații, cât și comunitățile gazdă [67, p. 82; 68, p. 39].

Ministerul Educației și Cercetării asigură procesul de integrare a copiilor refugiați în sistemul educațional al Republicii Moldova. Instituția a simplificat procedurile de înscriere pentru copiii refugiați, oferind suport lingvistic și psihopedagogic, inclusiv prin crearea de clase cu predare în limba ucraineană [5, art. 31]. În colaborare cu parteneri internaționali, precum Agenția ONU pentru Refugiați și UNICEF Moldova, ministerul a implementat inițiative menite să asigure accesul egal la educație pentru toți copiii [69, p. 141; 70, p. 47]. Până în prezent, peste 3.500 de copii refugiați din Ucraina sunt înscriși în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, beneficiind de un mediu educațional incluziv și adaptat nevoilor lor specifice.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova are o contribuție semnificativă în asigurarea accesului refugiaților la servicii medicale. Instituția a implementat măsuri pentru a oferi asistență medicală gratuită cetățenilor străini refugiați, inclusiv evaluări ale stării de sănătate la punctele de trecere a frontierei și în centrele de plasament [5, art. 30]. De asemenea, au fost detașate echipe mobile de personal medical pentru a răspunde nevoilor urgente și a asigura continuitatea tratamentului pentru boli cronice. Refugiații pot accesa serviciile de asistență medicală primară în localitățile unde sunt cazați și, în caz de urgență, pot apela Serviciul 112. Ministerul colaborează cu organizații internaționale, precum Organizația Mondială a Sănătății și Organizația Internațională pentru Migrație, pentru a facilita integrarea refugiaților în sistemul de sănătate și a le oferi informațiile necesare privind serviciile disponibile [71, p. 532; 72, p. 79].

Autoritățile administrației publice locale acordă sprijin în derularea programelor și implementarea proiectelor comunitare pentru a înlesni participarea activă a străinilor la viața socială și culturală a comunității [73, p. 160; 74, p. 462]. Realizează măsuri pentru sporirea nivelului de informare a populației autohtone cu privire la migrație, azil, integrarea socială a străinilor, dezvoltarea spiritului de toleranță și înțelegere interculturală [75, p. 22; 76, p. 100]. Identifică posibilități de cazare pentru străinii incluși în programele de integrare. Pot crea rețele de colaborare pentru facilitarea integrării străinilor, inclusiv prin delegarea și subcontractarea către organizațiile neguvernamentale a anumitor activități specifice, etc. [5, art. 32]

Organizații din sectorul asociativ în domeniul protecției refugiaților

Caritas Moldova este o organizație de binefacere, înființată în 1995, și este dedicată furnizării de servicii sociale și asistență umanitară persoanelor vulnerabile din Republica Moldova. În contextul crizei refugiaților generată de conflictul din Ucraina, Caritas Moldova a implementat proiecte de amploare pentru a sprijini refugiații ucraineni care au sosit în țară [3, p. 70]. Organizația asigură asistență de bază, furnizează alimente, produse de igienă, oferă sprijin psihosocial și medical, consiliere specializată și servicii de sănătate menite să atenueze efectele traumelor și să faciliteze recuperarea fizică și emoțională.

Centrul de Drept al Avocaților (CDA) este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, înființată în 1997 în Republica Moldova. Misiunea sa principală este promovarea și protejarea drepturilor fundamentale ale omului, oferind asistență juridică gratuită categoriilor vulnerabile, precum solicitanții de azil, refugiații, apatrizii și străinii aflați în dificultate. Pe parcurs, CDA a dezvoltat o gamă variată de servicii pentru a răspunde nevoilor specifice ale beneficiarilor săi. Printre acestea se numără consilierea juridică, reprezentarea în instanță și monitorizarea respectării drepturilor omului în domeniile migrației, azilului și apatriziei [77, p. 161; 78, p. 8]. Organizația colaborează strâns cu autoritățile publice și partenerii locali pentru a îmbunătăți cadrul legislativ și politicile publice, asigurându-se că dreptu-

rile persoanelor străine sunt respectate și protejate. În contextul crizei refugiaților generate de conflictul din Ucraina, CDA și-a intensificat eforturile, oferind asistență juridică și suport unui număr semnificativ de beneficiari unici [5].

Centrul de Caritate pentru Refugiați (CCR) este o organizație neguvernamentală din Republica Moldova, fondată în noiembrie 1999 cu sprijinul Agenției ONU pentru Refugiați (UNHCR) [9]. Misiunea sa principală este de a facilita pre-integrarea solicitanților de azil și integrarea refugiaților, precum și a beneficiarilor protecției internaționale sau umanitare în domeniile social, educațional și cultural. Aceste servicii sunt concepute pentru a facilita adaptarea refugiaților la noul mediu și pentru a le oferi instrumentele necesare integrării eficiente în comunitățile locale. În paralel, suportul educațional reprezintă o componentă esențială a activității CCR. Organizația facilitează accesul refugiaților la cursuri de limba română, precum și la programe de formare profesională, esențiale pentru integrarea acestora pe piața muncii și pentru obținerea independenței economice [79, p. 37; 80, p. 151; 81, p. 555].

Asociația pentru Abilitarea Copilului și Familiei „AVE Copiii” este o organizație neguvernamentală cu o vastă experiență în protecția copiilor și sprijinirea familiilor aflate în dificultate. Pe lângă activitățile sale destinate prevenirii abandonului și re-integrării sociale a copiilor vulnerabili, organizația are un rol important în asistența copiilor refugiaților în Republica Moldova, în special a celor neînsoțiți sau separați de familie. „AVE Copiii” le oferă acestora servicii specializate de protecție, sprijin material și soluții durabile, menite să le asigure un mediu sigur și stabil, inclusiv facilitează integrarea copiilor refugiați în sistemul educațional din RM prin cursuri de limba română și sprijin psihosocial, astfel încât aceștia să se adapteze mai ușor și să continue procesul de învățare [82, p. 11; 83, p. 214].

Keystone Moldova este o organizație non-guvernamentală dedicată promovării incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, a copiilor cu nevoi educaționale speciale și a celor aflați în situații de risc. Înfăințată în 2003 de către Keystone Human Services International, organizația își asumă misiunea de a dezvolta servicii sociale durabile și de a crea oportunități pentru persoanele aflate în dificultate, inclusiv pentru cele afectate de sărăcie, abandon sau instituționalizare. Keystone Moldova colaborează intens cu autoritățile centrale și locale pentru a reforma și îmbunătăți cadrul legislativ în domeniul protecției sociale, în conformitate cu Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

În contextul crizei refugiaților din Ucraina, Keystone Moldova a extins considerabil sfera activităților sale pentru a răspunde nevoilor emergente ale acestei categorii vulnerabile. Organizația a lansat o linie telefonică de asistență gratuită, oferind suport informațional și consiliere psihologică pentru persoanele cu dizabilități din Republica Moldova, precum și pentru refugiații ucraineni. Această inițiativă a permis beneficiarilor să obțină rapid informațiile necesare despre serviciile disponibile și să primească sprijin emoțional într-o perioadă marcată de incertitudine și dificultăți.

Concluzii

În rezultatul cercetării din cadrul prezentului studiu au fost atinse obiectivele prestabilite care vizau analiza cadrului normativ național, a instituțiilor naționale, care aparțin atât societății civile, cât și autorităților puterii locale și centrale din Republica Moldova, dar și a mecanismelor de sprijin privind protecția refugiaților în Republica Moldova, mai cu seamă din perspectiva compatibilității cu standardele internaționale și europene. Investigația a evidențiat măsura și gradul în care normele naționale sunt compatibile în legislația europeană, prin care se promovează noi abordări, se modernizează procesul de asigurare a protecției refugiaților, dar și funcțiile instituțiilor și mecanismelor specifice de protecție.

Rezultatele studiului indică faptul că procese precum integrarea europeană și gestionarea crizei refugiaților ucraineni au determinat evoluții semnificative în legislația națională privind protecția refugiaților. Aceste schimbări au fost însoțite de reforme instituționale menite să îmbunătățească eficiența și capacitatea de răspuns a autorităților responsabile.

În contextul obținerii statutului de stat candidat la aderarea în UE, Republica Moldova va trebui să continue procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul comunitar în domeniul azilului. Acest proces presupune nu doar ajustări legislative, ci și consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea unor mecanisme sustenabile de sprijin pentru refugiați.

Totodată, studiul identifică o direcție esențială pentru viitor, reprezentată de integrarea refugiaților în societatea din Republica Moldova prin politici publice care să faciliteze accesul acestora la educație, servicii sociale și piața muncii. În acest sens, instituțiile naționale sunt implicate în proiectarea și implementarea unor programe specifice de incluziune, care să răspundă atât nevoilor imediate ale refugiaților, cât și obiectivelor pe termen lung privind coeziunea socială. O sugestie importantă în acest context este dezvoltarea unor parteneriate între sectorul public, mediul academic și organizațiile internaționale, care să sprijine elaborarea unor strategii bazate pe dovezi și bune practici europene, asigurând astfel o integrare sustenabilă și eficientă.

Referințe bibliografice:

1. Sprincean S. Securitatea umană și bioetica. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017. 304 p.
2. Sprincean S. *Insecuritatea umană în contextul securității naționale: oportunități de evaluare*. În: Riscuri și amenințări la adresa securității naționale: tehnici de analiză și evaluare. Ghid metodologic. Chișinău: F.E.P. "Tipografia Centrală". 2019. Subcap. 3.5, p. 105-114.
3. Ministry of Internal Affairs. General Inspectorate for Migration. *Statistical Compendium of the Extended Migration Profile of Republic of Moldova for the years 2021-2023*. Chisinau, 2024. 55 p. Disponibil: https://igm.gov.md/wp-content/uploads/2024/12/Compendiul-Statistic-al-PME_-ed-2024.pdf (accesat 17.04.2025).

4. Palii O. *Study on the capacity of the national asylum system in the Republic of Moldova*. Council of Europe. Chisinau, 2024. 76 p.
5. *Cu privire la integrarea străinilor în Republica Moldova: lege nr. 274 din 27-12-2011*. In: Monitorul Oficial 31-12-2020 Nr. 372-382 art. 342.
6. Sprincean S. *The role of personal safety in ensuring the protection of human rights in the Republic of Moldova*. In: Защита прав человека в периоды внешнеполитической напряженности: материалы Всерос. науч-практ. конф. с Междунар. участием (Саранск, 26 мар. 2021 г.). Саранск, 2021. Ч. 1, с. 5-13.
7. Sprincean S. *Perspective de asigurare a siguranței persoanei în contextul realizării securității umane*. În: Studii Naționale de Securitate. Revistă științifico-practică. Nr. 1(1), 2020, p. 185-200.
8. Sprincean S, Catan A., Țoncu S. *Perspective teoretice asupra promovării securității umane prin mecanisme ale statului de drept*. In: *Vector European*. 2022, nr. 2, p. 30-35.
9. Sprincean S. *Cultura securitară a persoanei prin prisma acordului de asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană în contextul pandemiei de COVID-19*. In: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*. 2021, nr. 4(41), pp. 256-260.
10. Sprincean S., Pîrțac Gr., Sychev A. *Human security and ethics in support for sustainable development*. In: *Vector European*. 2022, nr. 1, pp. 38-42.
11. Sprincean S. *Practici electorale incluzive pentru fortificarea securității umane și siguranței persoanei*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie și cercetare în domeniul electoral. Ediția VI. Decembrie 2021, p. 7-22.
12. Sprincean S. *Simbioza securității și interesele republicii moldova în perspectiva extinderii UE*. Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională: Materialele conferinței științifice internaționale, 24 mai 2024. Chișinău: AMFA, 2025, p. 32-44.
13. Sprincean S., Pîrțac Gr., Mihalaș V. *Importanța procesului electoral în cadrul statului democratic*. In: *Vector European*. 2021, nr. 2, p. 52-57.
14. Sprincean S. *Importanța studiului concepției securității umane pentru o dezvoltare sustenabilă a societății*. În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 2. Conf. Șt. Int. "Didactica - Tradiție, Actualitate, Perspective". Ed. IV-a. Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia. 18-19.05.2018. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A. 2018, p. 352-359.
15. Sprincean S., Sîtari D. *Politici educaționale universitare europene ca imperative ale dezvoltării durabile și securității umane*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediția a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 507-520.
16. Sprincean S. *Imperativele securitare ale societății contemporane*. În: Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației / Prospects

- and problems of research and education integration into the European area. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” Cahul. Vol. VI. Partea 1, 2019, p. 29-33.
17. Sprincean S., Sohoțchi T-S, Mitrofanov, Gh. *Perspective educaționale privind importanța securității umane și siguranței persoanei în context global*. În: *Tradiție și perspective în didactica modernă*. Vol. 6. Conf. Șt. Int. „*Didactica: tradiție, actualitate, perspective*”, ed. VIII-a, 20-21.05.2022. Alba Iulia: Aeternitas. 2022, p. 70-74.
  18. Sohoțchi T.-S., Sprincean S. Importanța asigurării securității umane pentru fortificarea sistemului electoral al Republicii Moldova. In: *Conferința anuală a Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral*. 11.11.2022, Cahul. 2022, pp. 47-60.
  19. Sprincean S. *Sporirea securității și siguranței persoanei și progresul domeniului culturii ca deziderate ale Acordului de Asociere RM-UE*. În: *Revista Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*. Nr. 1 (38), 2021, p. 243-248.
  20. *Cu privire la aprobarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025*: Hotărâre Nr. 808 din 23-11-2022. In: *Monitorul Oficial* 19-01-2023 Nr. 10-12 art. 21.
  21. *Recommendation No 1/2022 of the EU-Republic of Moldova Association Council of 22 August 2022 on the EU-Republic of Moldova Association Agenda [2022/1997]*. In: *Official Journal L 273/103*, 21.10.2022.
  22. European Court of Auditors. *The integration of migrants from outside the EU. Briefing Paper, May 2018*. Disponibil: https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/briefing_paper_integration_migrants/briefing_paper_integration_migrants_en.pdf (accesat 20.02.2025).
  23. Sprincean S. *Conceptual, methodological and bioethical perspectives of strengthening human security in Republic of Moldova*. În: *Cross Border Journal for International Studies / Universitatea „Dunărea de Jos” Galați*. Vol. 2, nr. 4, 2017, p. 81-94.
  24. Sprincean S. *Bioetica politică ca perspectivă de extindere disciplinară și metodologică a domeniului bioeticii globale*. În: *Tradiție și perspective în didactica modernă*. Vol. 2. Conf. Șt. Int. ”*Didactica - Tradiție, Actualitate, Perspective*”. Ed. IV-a. Universitatea “1 Decembrie 1918” Alba Iulia. 18-19.05.2018. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A. 2018, p. 345-352.
  25. Sprincean S. *Deepening human security and industrial symbiosis in the context of the EU enlargement*. In: *Industrial Symbiosis from a technical perspective: challenges and opportunities*. Bruxelles, September 10, 2024. Yecla, Spain: Technological Centre of Furniture and Wood of the Region of Murcia (CETEM). COST Action CA22110 Cooperation, development and cross-border transfer of Industrial Symbiosis among industry and stakeholders (LIAISE). 2024, p. 21-27.

26. Sprincean S. *Prioritățile de securitate națională prin prisma obiectivelor de securitate umană în contextul perspectivei de extindere a UE*. În: Conferința Internațională Jean Monnet “Mecanisme și modele de adoptare a deciziilor la nivel local/regional/central”, 19-20 aprilie 2024 / Coord. L. Roșca. Chișinău: Print-Caro, 2024, p. 309-318.
27. Sprincean S. Dezvoltarea umană și siguranța persoanei în contextul preocupărilor pentru securitatea umană. În: *Studii și cercetări juridice*. Chișinău: CEP USM, Partea 7-8. Subcap. 7.1. 2024, pp. 231-239.
28. Sprincean S. *Aspecte etice în procesele electorale în perspectiva eficientizării instituțiilor puterii de stat*. În: Impactul sistemului electoral asupra capacității de funcționalitate a instituțiilor puterii de stat din Republica Moldova. Cap. 8. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018, p. 118-130.
29. Sprincean S. *Componenta socio-culturologică a securității umane în contextul dezvoltării sustenabile a sociumului*. În: Revista Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. Nr. 2 (31), 2017, p. 176-183.
30. Sprincean S. *Contribuții bioetice la reformarea sistemului de asigurare a securității umane în Republica Moldova*. În: Buletinul științific al Universității de Stat «Bogdan Petriceicu Hasdeu» din Cahul, Seria «Științe Sociale». 2018, nr. 2 (8), 2018, p. 41-55.
31. Brain D. *Cazul Republicii Moldova*. / Victor Moraru (coord.). Chișinău: Sirius. 2011. 260 p. ISBN 978-9975-57-015-2.
32. Sprincean S. *Filosofia supraviețuirii: repere și perspective*. În: Revista de Filosofie, Sociologie și Științe politice. Nr. 3, 2019, p. 275-278.
33. Sprincean S. *Cultura securitară ca fundament al bunăstării societății*. În: Revista Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. Nr. 2 (35), 2019, p. 148-153.
34. *Cu privire la aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților*: lege nr. 677 din 23-11-2001. În: Monitorul Oficial 11-12-2001 Nr. 150-151 art. 1199.
35. *Cu privire la azilul în Republica Moldova*: lege nr. 270 din 18-12-2008. În: *Monitorul Oficial* 13-03-2009 Nr. 53-54 art. 145
36. Sprincean S. *Valențe conceptual-metodologice ale unor categorii și noțiuni specifice domeniului securității*. În: Conferința Internațională “Consolidarea rezilienței sociale prin valorificarea capitalului uman în contextul aderării Republicii Moldova și Ucrainei la Uniunea Europeană”, 17-18.10.2024. Chișinău: Editura USM, 2024, p. 219-226.
37. Sprincean S. *Provocări securitare în perioada crizei sanitare și pandemiei Covid-19*. În: Mandatul de securitate: probleme actuale de interpretare, legislație și practică. Chișinău: Print-Caro, 2020, p. 104-109.
38. Sprincean S. *Provocări contemporane la adresa securității umane și siguranței persoanei*. În: *Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală*. Chișinău: CEP USM, 2023, Volum 1, pp. 202-209.

39. Sprincean S. Perspective de ajustare a principiilor securității umane în condițiile unui nou context geopolitic. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Ed. Volumul X. Cahul: CentroGrafic, 2023, Vol.10, Partea I, p. 40-44.
40. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Human security and personal safety approaches to the contemporary East-European security challenges*. In: Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи: матеріали Міжнародної XI науково-практичної конференції, Чернівці, 27 травня 2021 року. Чернівці: Технодрук, 2021. с. 149-156.
41. Sprincean S. *Politica securității umane în Republica Moldova în contextul provocărilor și oportunităților mediului regional de securitate*. În: Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurare a parcursului european. Chișinău: Tipografia Centrală. Subcap. 5.2. 2019, p. 477-497.
42. *Cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova: lege nr. 275 din 10-11-1994*. In: *Monitorul Oficial* 29-12-1994 Nr. 20 art. 234.
43. *Cu privire la cetățenia Republicii Moldova: lege 1024 din 02-06-2000*. In: *Monitorul Oficial* 09-12-2005. Nr. Ed. Specială.
44. *Cu privire la regimul străinilor în Republica Moldova: lege nr. 200 din 16-07-2010*. In: *Monitorul Oficial* 24-09-2010 Nr. 179-181 art. 610.
45. *Cu privire la resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova: lege nr. 257 din 01-11-2013*. In: *Monitorul Oficial* 03-01-2014 Nr. 1-3 art. 02.
46. *Cu privire la aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul apatrizilor: lege nr. 275 din 27-12-2011*. In: *Monitorul Oficial* 03-02-2012 Nr. 25-28 art. 83.
47. Sprincean S. *Evoluția metodologiei de cercetare în studiile de securitate în contextul noilor provocări geopolitice*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediția a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 542-553.
48. Sprincean S. Aspecte securitare ale procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. In: *Securitatea umană și socială în statul democratic*, 27 octombrie 2023. Chișinău: Tipografia "Print-Caro", 2023, p. 25-32.
49. Sprincean S., Tocarjevschi A. *Exercitarea controlului asupra sectorului de securitate de către instituțiile politice*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediția a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 521-530.
50. Sprincean S. *Development of conceptual apparatus of the contemporary security studies for better analysis of securing good governance and democracy*. In: Elec-

- tion Integrity and the Quality of Democracy: Challenges and Pathways to Good Governance. The work of the materials of the international scientific conference. Chișinău: CEP USM. 2025, p. 110-123.
51. *Cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor*: Hotărâre nr. 493 din 07-07-2011. In: *Monitorul Oficial*. 22-07-2011 Nr. 118-121 art. 605.
  52. *Cu privire la instituirea centrelor de integrare pentru străini*: Hotărâre nr. 553 din 12-07-2017. In: *Monitorul Oficial* 14-07-2017 Nr. 244-251 art. 637.
  53. *Cu privire la constituirea Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului*: Hotărâre nr. 947 din 03-10-2018. In: *Monitorul Oficial*. 05-10-2018 Nr. 377-383 art. 1005.
  54. *Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030*: Hotărâre nr. 658 din 23-09-2022. In: *Monitorul Oficial*. 28-10-2022 Nr. 334-341 art. 797.
  55. *Cu privire la ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte*: lege nr. 112 din 02-07-2014. In: *Monitorul Oficial* 18-07-2014. Nr. 185-199 art. 442.
  56. *Cu privire la acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina*: Hotărâre nr. 21 din 18-01-2023. In: *Monitorul Oficial*. 26-01-2023 Nr. 21-22 art. 38.
  57. *Cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație*: Hotărâre nr. 16 din 11-01-2023. In: *Monitorul Oficial* 19-01-2023 Nr. 10-12 art. 25.
  58. Sprincean S. *Știința Deschisă în sprijinul asigurării securității umane și siguranței persoanei*. În: *Știința Deschisă în Republica Moldova*. Ediția 2, 27-28.10.2022. Chișinău. Chișinău: “Print-Caro” SRL, 2022, p. 187-200.
  59. Sprincean S. *Libertatea individuală și siguranța persoanei ca imperative didactice*. În: *Tradiție și perspective în didactica modernă*. Vol. 4. Alba Iulia: Aeternitas, 2020, p. 263-268.
  60. *Ministry of Internal Affairs. Border Police. Press release*. Disponibil: <https://border.gov.md/en/node/6910> (accesat 19.02.2025).
  61. Sprincean S. *Unele stringențe și imperative în studiile contemporane de securitate*. În: *Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurare a parcursului european. / Republica Moldova în contextul provocărilor interne și externe la adresa securității naționale (Partea a III-a)*. Chișinău: Tipografia Centrală. 2019. Cap. 1, p. 5-20.
  62. Sprincean S. *Rolul securității umane în consolidarea sistemului național de securitate*. În: *Interconexiunile integrării sociale și consolidarea sistemului național de securitate: Monografie colectivă; colegiul de redacție: Ludmila Roșca [et al.]*. Chișinău: Print-Caro. Cap. 11. 2022, p. 329-359.

63. Sprincean S, Slutu N. *Ajustarea și aprofundarea obiectivelor de securitate umană în contextul fructificării perspectivei de extindere a UE*. În: Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova. Ediția VIII. Chișinău: Pulsul Pieței. 2024, p. 91-96.
64. Sprincean S., Becciu S. *Perspectiva postmodernă asupra problematicii siguranței omului în contextul provocărilor contemporane*. În: Revista de științe politice și relații internaționale (Institutul de științe politice și relații internaționale „Ion I. C. Brătianu”) [București], Tomul XVIII, Nr. 2, 2021, p. 91-100.
65. Sprincean S. *Politici de asigurare a securității umane în condiții pandemice*. În: Top 10 probleme politice a societății în contextul pandemiei de coronavirus de tip nou. Chișinău: Tipografia Centrală. Subcap. 2.5. 2022, p. 179-218.
66. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Ensuring human security in the conditions of the COVID-19 pandemic*. In: Sakharov readings 2021: environmental problems of the XXI century. Часть 1. Минск: ИВЦ Минфина, 2021, p. 95-98.
67. Sprincean S. *Imperative bioetice și securitare ca repere în educație și cercetare*. În: Educația din perspectiva valorilor. Tom XIV. Summa Paedagogica. Conf. Șt. Int. „Educația din Perspectiva Valorilor”, Ed. a X-a, Alba-Iulia. 10-11.10.2018. 2019. București: Eikon, p. 80-85.
68. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Incursiuni în studiul securității umane și siguranței persoanei*. În: Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației. US “Bogdan Petriceicu Hasdeu”. Vol. VIII, partea 1. Cahul: USC. 2021, p. 38-42.
69. Sprincean S. *Imperativul promovării securității umane în contextul procesului de integrare europeană a Republicii Moldova*. În: Republica Moldova în contextul oportunităților de modernizare: necesități de democratizare, securitate și cooperare. Cap. 10. Chișinău: Tipografia Centrală, 2016, p. 139-155.
70. Sprincean S. *The role of civil unity in the process of ensuring human security in the Republic of Moldova*. In: Правовые аспекты нациестроительства в России: история и современность. Материалы Всероссийской научной конференции с международным участием. 17.04.2020 г. Саранск: ЮрЭксПрактик. 2020, p. 44-51.
71. Sprincean S., Grigoriu I. *Perspective civilizaționale în procesul de asigurare a securității umane*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediția a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 531-541.
72. Sprincean S. *Problematica securității umane în contextul evoluției societății contemporane*. În: Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul evoluțiilor geopolitice regionale. Cap. 4. Chișinău: Tipografia Centrală. 2016, p. 77-94.
73. Sprincean S. *Sustainability of public policies for strengthening personal safety and human security in conditions of political instability in the East-European*

- region*. In: Evaluation of Policies on Social Inclusion, Migration, in particular interventions related to integration. The 2nd PROFEEDBACK Conference. 12-13.09.2022. PROFEEDbook2. COST Action CA20112 PlatfoRm OF policy Evaluation community for improvED EU policies and Better ACKnowledgement - PROFEEDBACK. University of Maribor, Slovenia. 2022, p. 156-164.
74. Sprincean S. *Importanța securității umane în optimizarea politică și bioetică a managementului crizelor globale*. În: Political Science, International Relations and Security Studies. International Conference Proceedings. The Xth Edition. [Sibiu], 27-29 May 2016, p. 461-470.
75. Sprincean S. Modernizarea domeniului securității ca obiect de studiu și disciplină didactică. In: *Studii naționale de securitate*, 2022, nr. 1(5), pp. 18-27.
76. Sprincean S. Siguranța persoanei în contextul sistemului de asigurare a securității umane. In: *Parteneriatul Estic: spre o comunitate a democrației și prosperității*, Ed. 16. Chișinău: “Print-Caro” SRL, 2023, 1, pp. 98-105.
77. Sprincean S. *Corelații ale problematicii siguranței persoanei și securității umane cu domeniul drepturilor omului*. În: *Studii și cercetări juridice*. Chișinău: Tipografia Centrală. Partea a 6-a. Subcap. 7.1. 2023, p. 157-170.
78. Sprincean S. *Siguranța persoanei în condițiile necesității asigurării securității în domeniul electoral*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie și cercetare în domeniul electoral. Ediția VII. Iunie 2022, p. 6-17.
79. Sprincean S. *The Role of Human Security in Identifying New Perspectives of Development of the Education in the Field National Security*. În: Revista „Current and Future Perspectives on Teaching and Learning”. Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba-Iulia. Nr. 1 (1), 2019, p. 36-43.
80. Sprincean S., Sohoțchi T.-S. *Incursiuni educaționale în cercetarea problematicii securității umane și siguranței persoanei*. În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 5. Conf. Șt. Int. „Didactica: tradiție, actualitate, perspective”, ed. VII-a, 21-22.05.2021. Alba Iulia: Aeternitas, 2021, p. 149-153.
81. Sprincean S., Costa Bruno Daniel Ferreira. *Theoretical-methodological perspectives in researching person’s safety in the context of the necessity of security re-dimensioning*. În: Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene. Ediția a 7-a. Chișinău: USEM (Pulsul Pieței). 2025, p. 554-563.
82. Sprincean S. *Considerații privind implocarea tinerilor în alegeri*. În: Digest electoral. Revistă de analiză, teorie și cercetare în domeniul electoral. Ediția VIII. Decembrie 2022, p. 7-18.
83. Sprincean S. *Importanța modelelor etice și deliberative în formarea comportamentului politic*. În: Tradiție și perspective în didactica modernă. Vol. 3. Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba-Iulia. Alba-Iulia: Aeternitas. 2019, p. 212-219.